

Strömstads kommun
Styrdokument

RIKTLINJE

FÄRDTJÄNST

Dokumenttyp: Riktlinje
Beslutande organ: Socialnämnden
Förvaltningsdel: Socialförvaltningen
Antagen: 2020-12-17, SN § 174
Ansvar: Enhetschef Blagica Strojmanov

Innehåll

RIKTLINJE FÄRDTJÄNST.....	1
1. Inledning	3
2. Färdtjänst	3
2.1 Vad är färdtjänst?	3
2.2 Vem kan beviljas färdtjänst?	4
2.3 Färdtjänst för barn.....	5
2.4 Begränsningar.....	5
2.5 Färdtjänst till annan kommun, i andra kommuner eller mellan andra kommuner	5
2.6 Ledsagare och medresenär	6
2.7 Tillståndets tidsbegränsning – omfattning.....	7
2.8 Åtgärder vid nyttjande av färdtjänst mot gällande regler	8
2.9 Avgifter	8
2.10 Ansökan, utredning och beslut.....	9
2.11 Information kring färdtjänstens utförande.....	9
2.12 Trafikutbud	10
2.13 Övriga bestämmelser	11
2.14 Studieresor	11
2.15 Arbetsresor.....	12
3. Riksfärdtjänst	12
3.1 Vad är riksfärdtjänst?	12
3.2 Vem kan beviljas riksfärdtjänst?	12
3.3 Ledsagare.....	13
3.4 Medresenär	14
3.5 Trafikutbud	15
3.6 Ansökan, utredning och beslut.....	16
3.7 Antal resor	16
3.8 Avgifter	16
3.9 Kostnader för transport av hjälpmedel	17
3.10 Riksfärdtjänstens servicenivå	17

1. Inledning

Lagen anger att med färdtjänst (anropsstyrd trafik) avses särskilt anordnade transporter för personer med funktionshinder. Av propositionen till lagen framgår att färdtjänst skall betraktas som en del i den allmänna kollektivtrafiken och ett komplement till linjetrafiken.

Lag om färdtjänst ger kommunen de grundläggande kraven som skall uppfyllas men det finns behov av generella bestämmelser om utformningen av färdtjänsten. Detta för att uppnå kommunal likställighet och ge stöd i handläggningen av den individuella prövningen av färdtjänstillstånd. Detsamma gäller tillämpningen av Lag om riksfärdtjänst

Färdtjänstens olika delar från själva tillståndsprövningen till utförandet av själva transporten ska präglas av kompetens och säkerhet. Den sökande skall i sin kontakt med handläggare bemötas med respekt.

Då det gäller funktionshindrade barn och ungdomars behov av särskilt anpassad transport, ska detta särskilt beaktas utifrån funktionshindrets begränsningar i jämförelse med icke funktionsnedsattas barns och ungdomars mognads- och utvecklingsnivå.

Genom att utveckla samordningen av de resor som sker via färdtjänsten bidrar detta till ett bättre utnyttjande av kommunens ekonomiska resurser samt till en mer hållbar miljö.

Genom riktlinjer tar kommunen ett politiskt ansvar för färdtjänstens handläggning och planering och anger hur Lag om färdtjänst och Lag om riksfärdtjänst ska tolkas, så att en rättvis bedömning av varje enskild ansökan sker.

2. Färdtjänst

2.1 Vad är färdtjänst?

I Lag om färdtjänst (1997:736) framkommer att färdtjänst endast gäller anordnande av transporter för personer med bestående funktionshinder. Är de allmänna kommunikationerna anpassade för personer med funktionsnedsättning föreligger ingen rätt till färdtjänst.

Färdtjänst (anropsstyrd trafik) är en särskild anpassad del av kollektivtrafiken som är till för personer som till följd av funktionshinder, har väsentliga svårigheter att förflytta sig på egen hand eller resa med allmänna kommunikationer. I propositionen till lagen slås fast att färdtjänsten ska betraktas som en transportform och inte någon form av bistånd. Resor med färdtjänst ska i likhet med allmänna kollektivtrafiken i största mån samordnas.

2.2 Vem kan beviljas färdtjänst?

Enligt Lag om färdtjänst, 7§, framkommer: *Tillstånd till färdtjänst ska meddelas den som på grund av funktionshinder, som inte endast är tillfälligt, har väsentliga svårigheter att förflytta sig på egen hand eller att resa med allmänna kommunikationer.*

Enligt domstolspraxis och som flertalet av Sveriges kommuner anammat är att funktionshindret ska beräknas bestå i minst tre månader för att inte betraktas som tillfälligt. Detta innebär att funktionsnedsättningar som varar kortare tid och som för den enskilde kan ge stora svårigheter, inte faller inom lag om färdtjänst. Enligt domstolsutslag är det inget som hindrar att den enskildes behov av stöd under kortare tids funktionsnedsättning prövas enligt Socialtjänstlagen.

Väsentliga svårigheter är inte definierat i lagen. I domstolspraxis kan uttydas att det är svårigheterna i samband med resandet som är grund för färdtjänst och inte svårigheter vid resans mål.

Begreppet förflytta sig på egen hand är kopplat till själva resandet, att ta sig till busshållplatsen, att stiga på och av färdmedel i allmän kollektivtrafik och inte förflyttningsmöjligheter i ett vidare perspektiv. Detta innebär att grund för färdtjänst inte är att man har svårigheter att bära (kassar) eller att allmänna kommunikationer saknas eller är dåligt utbyggda, utan grunden för färdtjänst är enbart funktionshindret och dess konsekvenser.

För beviljande av färdtjänst gäller följande i Strömstads kommun:

- Funktionshindret bedöms bestå i minst tre månader.
- Den beräknade tiden utgår om möjligt från ansökningsdagen eller den dag varaktighetens längd bekräftats via utredning eller sakkunnigutlåtande.
- Funktionshindret ska ge väsentliga svårigheter vid förflyttning eller vid resa med allmänna kommunikationer.
- Det ska finnas ett tydligt samband mellan funktionshinder och svårigheterna att förflytta sig själv i anslutning till resan eller att genomföra själva resan.
- Tillstånd till färdtjänst är personligt.
- Tillståndet beviljas i de flesta fall för viss tid men kan också beviljas tillsvidare.
- Den sökande skall vara folkbokförd i Strömstads kommun.

2.3 Färdtjänst för barn

I lag om färdtjänst betraktas den enskilde som barn upp till 18 års ålder då det gäller rätt till färdtjänst.

Barnkonventionen (Lag 1 januari 2020) beskriver i artikel 23.1 att *”ett barn som med psykisk eller fysisk funktionsnedsättning bör åtnjuta ett fullvärdigt och anständigt liv under förhållanden som säkerställer värdighet, främjar tilltron till den egna förmågan och möjliggör barnets aktiva deltagande i samhällslivet”*

- Utgångspunkten vid bedömning av barns behov av färdtjänst är funktionshindrets begränsningar i jämförelse med icke funktionsnedsatta barns utvecklings- och mognadsnivå.

2.4 Begränsningar

Enligt Lag om färdtjänst, 7§, framkommer: *Tillståndet omfattar inte transporter som av någon anledning bekostas av det allmänna.*

Tillstånd till färdtjänst omfattas inte av andra samhällsbetalda resor och följande begränsningar gäller i Strömstads kommun:

- Färdtjänst får inte användas för resor inom tjänsten då detta åvilar arbetsgivarens ansvar.
- Färdtjänst får inte användas för resor som av någon anledning bekostas av det allmänna såsom sjuk- och behandlingsresor eller skolskjutsar.

2.5 Färdtjänst till annan kommun, i andra kommuner eller mellan andra kommuner

Enligt § 3 Lag om färdtjänst ansvarar varje kommun för sina kommuninvånare för att färdtjänst anordnas inom kommunen och om det finns särskilda skäl mellan kommunen och en annan kommun. En kommun får för sina kommuninvånare anordna färdtjänst också i eller mellan andra kommuner.

Kommunens skyldighet är i första hand att ansvara för färdtjänst inom kommunen. Vid särskilda skäl kan färdtjänst beviljas mellan kommunen och en annan kommun. Enligt förarbeten till lagen kan särskilda skäl vara att arbetsplatsen ligger i en grannkommun eller att närmaste serviceort ligger i annan kommun. Om skälen är starka, vilket inte definierats, kan resan ske till en mer avlägsen kommun.

Någon skyldighet för kommunen att anordna färdtjänst helt utanför den egna kommunen föreligger inte. Enligt praxis i kommunen och enligt tidigare rekommendationer från Sveriges kommuner och regioner, har färdtjänst beviljats i annan kommun i samband med kortare besök, då det enbart är folkbokföringskommunen som kan bevilja färdtjänst. Detta för att underlätta besök hos närstående eller annan kortvarig vistelse.

Följande reseområde för färdtjänst gäller för färdtjänstberättigade i Strömstads kommun

- Färdtjänstillstånd gäller för resor från/till Strömstad till/från samt inom samtliga kommuner inom Västra Götalands län samt till, från och inom Haldens kommun.
- Vid resa i annan kommun utanför Västra Götalands län samt Halden gäller avståndsbaserad taxa (se avgifter punkt 2.9) Ersättning betalas endast ut om den enskilde ansökt om detta i förhand.

2.6 Ledsagare och medresenär

Enligt Lag om färdtjänst, 8§, framkommer: *Om den som söker tillstånd till färdtjänst behöver ledsagare under resan, ska tillståndet gälla även ledsagaren.*

Utifrån nuvarande lagtext beviljas ledsagare för behov som finns *under* själva resan. Ledsagare är en person som inte reser av eget intresse, utan endast är med för att stödja färdtjänstresenären för att denne ska kunna *genomföra* resan och stödet inte kan erhållas via transportören. Ledsagare enligt denna lag är inte till för stödet efter själva resan

I lagen finns inte angivet om ledsagare ska betala en avgift för resan eller inte, utan detta får beslutas av kommunen.

För beviljande av LEDSAGARE gäller följande i Strömstads kommun:

- Tillståndshavaren har behov av stöd under själva resan.
- Ledsagaren skall stiga på och av vid samma plats som färdtjänstresenären.
- Ledsagaren reser gratis.
- Ledsagaren ska kunna tillgodose färdtjänstresenärens hjälpbehov.
- En ledsagare får medfölja under varje färdtjänstresa.
- Den som själv är färdtjänstberättigad kan inte vara ledsagare.
- Efter individuell prövning kan färdtjänstresenär medges rätt att ta med flera ledsagare.

Många färdtjänstberättigade kan genomföra resan själva eller med det stöd som transportören ger och utifrån detta beviljas inte ledsagare. Behov av stöd vid resans mål kan dock föreligga och utifrån detta har man möjlighet att medföra medresenär.

För MEDRESENÄR gäller följande i Strömstads kommun:

- Medresenär är en person som reser samma sträcka som den färdtjänstberättigade.
- Medresenär ska stiga på och av vid samma plats som den färdtjänstberättigade.
- En medresenär får medfölja under varje färdtjänstresa.
- Efter individuell prövning kan färdtjänstresenär medges rätt att ta med flera medresenärer.
- Egna barn under 18 år till färdtjänstberättigad har rätt att medfölja som medresenär under varje färdtjänstresa.
- Antalet medresenärer kan aldrig bli större än sällskapet som ryms i det anvisade fordonet.
- Medresenär betalar samma egenavgift som den färdtjänstberättigade.

2.7 Tillståndets tidsbegränsning – omfattning

Enligt Lag om färdtjänst, 9§, framkommer: *Tillstånd till färdtjänst meddelas för viss tid eller tills vidare. Tillstånd får i skälig omfattning förenas med föreskrifter om vilket färd sätt som får användas, hur många resor tillståndet omfattar och inom vilket område resor får göras. Om det finns särskilda skäl får tillståndet även i övrigt förenas med villkor.*

Det är kommunen som bedömer vad som är skälig omfattning och särskilda skäl när det gäller begränsningar. Enligt lagens förarbete ska begränsningar inte ske då det gäller antalet resor till eller från arbetet eller andra nödvändiga resor.

I Strömstads kommun gäller följande:

- Färdtjänsttillstånd meddelas normalt för viss tid.
- Vid tidsbegränsning ges tillstånd som minst för tre månader och högst fem år, om inte särskilda skäl föreligger. Särskilda skäl kan vara funktionshindrets art som inte möjliggör resa med allmänna kommunikationer oavsett utveckling av kollektivtrafiken. Färdtjänst beviljas tills vidare i dessa fall.

- Funktionshindrets svårighetsgrad och förväntade varaktighet avgör tillståndets giltighetstid och omfattning.
- Färdtjänst beviljas för obegränsat antal resor.
- Färdtjänst ersätter inte avsaknad av exempelvis egen bil, vilket innebär att "rundtur" med färdtjänst inte kan ske. Detsamma gäller att skjutsa hem medresenär/ ledsagare till dennes bostad.

2.8 Åtgärder vid nyttjande av färdtjänst mot gällande regler

Enligt Lag om färdtjänst, 12§, framkommer: *En tillståndshavare får återkalla ett tillstånd till att anlita färdtjänst, om förutsättningarna för färdtjänsten inte längre finns. Ett tillstånd får också återkallas om tillståndshavaren gjort sig skyldig till allvarliga eller upprepade överträdelse av de föreskrifter och villkor som gäller för färdtjänsten.*

För åtgärder vid nyttjande av färdtjänst mot gällande regler gäller följande i Strömstads kommun:

- Resa som uppenbart genomförts i strid mot gällande föreskrifter och villkor betraktas inte som färdtjänstresa. Om sådana resor genomförts faktureras färdtjänstresenären hela beloppet för resan. Detsamma gäller för resor där rätten till färdtjänst upphört eller återkallats.
- Utåtagerande/våldsamt uppträde i fordonet av färdtjänstresenär, hot mot medresenär och chaufför i samma fordon under resa samt skadegörelse av fordon och fordonsutrustning, betraktas som allvarlig överträdelse av föreskrifter och villkor för färdtjänsten och föranleder återkallelse av färdtjänstillståndet. Beslut om återkallelse är överklagningsbart.

2.9 Avgifter

Enligt Lag om färdtjänst, 10§, framkommer: *Kommunen har rätt att ta ut avgift för färdtjänsten och enligt 11 §, ska denna avgift vara skälig och får inte överstiga tillståndsgivarens självkostnader.*

För att ge ett incitament att använda kollektiva färdmedel när personen klarar detta, bör det vara en skillnad mellan avgift för färdtjänst och avgift för kollektivtrafiken. Färdtjänsten ger en högre servicenivå i och med att den erbjuder en transport från dörr till dörr och i en annan komfort, och utifrån detta kan avgifterna skiljas åt.

För egenavgift för resor med färdtjänst gäller för Strömstads kommun:

- Fr.o.m. 2021-03-01 gäller avståndsbaserad egenavgift för resor med färdtjänst. Egenavgiften baseras på en grundavgift med 50 kr för de första 10 km och därefter 3 kr/km. Avståndsbaserad egenavgift gäller dygnet runt och för alla som innehar ett färdtjänsttillstånd beviljat av Strömstads kommun.
- Årlig förändring (höjning) av egenavgift för färdtjänstresor, skall följa Västra Götalands beräkningsmodell i allmän kollektivtrafik. Höjningen innefattar både grundavgift samt pris/km.
- Endast en taxenivå skall gälla för alla oavsett ålder.
- Egenavgiften erläggs direkt till chauffören i samband med resan. Undantagsvis kan betalning ske med faktura, exempelvis arbetsresor.
- Vid resa i annan kommun, utanför Västra Götalands län samt Halden (reseområdet), gäller avståndsbaserade taxa där resenären betalar egenavgift med 65:- i grundavgift och därefter påslag med 10: -/km. Den enskilde ersätts i efterhand för resan minus egenavgiften mot uppvisande av kvitto. Ersättning betalas endast ut om den enskilde ansökt om detta i förhand.
- Erläggs ej egenavgiften faktureras resenären enligt Strömstads kommuns avgiftsregler.
- Färdtjänstberättigad som arbetar (har ordinär löneanställning) eller har daglig sysselsättning enligt Lag om Stöd och service för vissa funktionshindrade kan beviljas arbetsresor. Arbetsresor kan endast ske mellan folkbokföringsadressen och arbetsplatsen. Avgiften för arbetsresor motsvarar kostnaden för månadskort inom kollektivtrafiken.

2.10 Ansökan, utredning och beslut

I Lag om färdtjänst, 13-16 §§, regleras hur handläggning av ärenden ska ske. Handläggningen av färdtjänst följer de regler som anges i Förvaltningslagen och personal lyder under bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen.

2.11 Information kring färdtjänstens utförande

Nedan beskrivs den servicenivå som erbjuds vid tillstånd till färdtjänst. Funktionshindrets art styr vilket färdmedel som krävs för att ombesörja transporten.

När resan genomförs med personbil eller specialfordon gäller följande:

Färdtjänstens servicenivå i Strömstads kommun

- Hjälp in i och ut ur fordon.
- Hjälp med hjälpmedel och bagage in i och ut ur fordon.
- Hjälp med säkerhetsbälte.
- Bagage får medtas motsvarande vad som kan bäras av resenär i kollektivtrafiken.
- På resenärens egen begäran, stöd till och från entrédörr (hyreshus, egen fastighet samt allmänna lokaler såsom affär, bank, apotek). Denna service utgår inte om ledsagare medföljer under resan.

Efter individuell prövning kan färdtjänstillståndet även innehålla rätt att:

- Få hjälp att förflytta sig mellan invändig trappa till egen bostad i flerbostadshus och fordon med trappklättrare. Gäller ej i egen bostad eller utomhus. Beslut gäller maximalt 6 månader.
- Resa med speciellt anpassat fordon (specialfordon) beviljas för person som inte kan förflytta sig in i en personbil, och därmed inte kan genomföra en resa med färdtjänst på annat sätt än resande i utprovad/ordinerad rullstol/elrullstol under färd.
- Scooter ej tillåten under färd med specialfordon.
- Efter utredning, annan särskild anpassad service.

Resa med speciellt anpassat fordon, liggande transporter, bårtaxi, eller manuell bärhjälp (bumping) erbjuds inte.

Kommunstyrelsen har sedan år 2005 tecknat avtal med Västtrafik om servicenivåer inom den anropsstyrda trafiken. Här regleras bl. a väntetid, spilltid, omvägstimid= extra tid med anledning av samordnad resa i relation till närmaste väg mellan två adresser samt sökfönster = inom vilken tid beställarcentral kan söka lämplig tidpunkt för resans genomförande, i förhållande till resenärens önskade tid för avresa. Enligt överenskommelsen är servicenivån beroende på typ av resa.

2.12 Trafikutbud

Färdtjänsten är en anpassad form av kollektivtrafik och skall därför tidsmässigt genomföras under de tider som den allmänna kollektivtrafiken bedrivs.

Följande trafikutbud i anropsstyrd trafik gäller i Strömstads kommun:

- Resor i färdtjänsten får genomföras dygnet runt.

- Resan ska beställas hos den beställningscentral kommunen/Västtrafik AB tecknat avtal med.
- Resor skall beställas tidigast 14 dagar före planerad resa och senast 1 timme i förväg. Önskvärt att återresa beställs samtidigt.
- Avbeställning av bokad resa skall ske senast en timma före tidpunkten för bokad resa.
- Färdtjänstresenär ska resa med det fordon som entreprenören hänvisar till och som är lämpligt utifrån funktionsnedsättning och resetillfälle.
- Resor i färdtjänsten samordnas i möjligaste mån. Beställningscentralen utför samordningen i samband med bokningen av resan. Samordningen kan innebära att ett fordon kan ha flera resenärer, där olika huvudmän bekostar resan. Samordningen får dock inte innebära att resans omvägstid förlänger resan med mer tid än vad som anges i avtalet om servicenivåer.
- En färdtjänstresa ska gå från en adress till annan utan uppehåll, eller stopp under resan. Via resor medges inte.

2.13 Övriga bestämmelser

I färdtjänstfordonet finns tillgång till en bälteskudde för barn. Om barnet har behov av annan bilsäkerhetsutrustning, är resenären ansvarig för att ta med den.

Hjälpmedel enligt hjälpmedelsförteckning får medföras utan kostnad vid färdtjänstresa.

Ledarhund, signal- service och assistanshund får medföras kostnadsfritt och skall alltid resa i godkänd transportbur som är placerad i bagageutrymme under färd. Resa med djur kan hänvisas till särskilda fordon på grund av att hänsyn skall tas till allergier. Resenären ansvarar för bur eller annat transporttillbehör som är lämpligt för resan.

Om det visar sig att en färdtjänstberättigad förorsakat en så kallad bomresa och/eller andra inte godkända kostnader, skall skäl till ej utförd resa utredas och kommunen kan komma att återkräva den uppkomna merkostnaden.

2.14 Studieresor

Elever som studerar på Strömstads gymnasium (dock längst till och med att man fyller 21 år) kan efter särskild ansökan beviljas studieresor i form av två enkelresor per dag mellan folkbokföringsadressen och gymnasieskolan inom Strömstads kommun. Om eleven bor

växelvis hos sina föräldrar får resor ske mellan båda föräldrahemmen och skolan. Detta gäller dock enbart om båda föräldrarna är bosatta i Strömstads kommun. Rätten till dessa resor utgår från utbildning som berättigar till studiemedel och kravet är att eleven ska inlämna intyg varje påbörjat läsår som styrker att eleven är inskriven vid gymnasieskolan. Om man avslutar sin utbildning ska eleven snarast informera färdtjänsthandläggare/handläggare inom socialförvaltningen. Egenavgiften för studieresor med färdtjänst till och från gymnasieskolan beslutas av kommunfullmäktige.

2.15 Arbetsresor

Färdtjänstberättigad som arbetar (har ordinär löneanställning) eller har daglig sysselsättning enligt Lag om Stöd och service för vissa funktionshindrade kan beviljas arbetsresor. Arbetsresor kan endast ske mellan folkbokföringsadressen och arbetsplatsen. Avgiften för arbetsresor motsvarar kostnaden för månadskort inom kollektivtrafiken.

3. Riksfärdtjänst

3.1 Vad är riksfärdtjänst?

Den allmänna kollektivtrafiken i Sverige utgörs av ett flertal olika transportsätt som är olika väl anpassade för personer med funktionshinder. För dem som till följd av stort och varaktigt funktionshinder måste resa på ett särskilt kostsamt sätt finns riksfärdtjänst. Riksfärdtjänst är en ersättning för extra kostnader som uppstår vid resa mellan olika kommuner i Sverige. De extra kostnaderna ska uppstå till följd av funktionshinder och kan bestå av att resenären behöver ha en ledsagare med sig vid resa med allmänna kommunikationer eller av att ett särskilt anpassat fordon måste användas för resan.

3.2 Vem kan beviljas riksfärdtjänst?

Enligt lag om riksfärdtjänst, 1§, framkommer: *En kommun ska på de villkor som anges i denna lag lämna ersättning för reskostnad för de personer som till följd av ett stort och varaktigt funktionshinder måste resa på ett särskilt kostsamt sätt.*

Enligt lag om riksfärdtjänst, 5§ framkommer:

1. Resan till följd av den sökandes funktionshinder inte till normala reskostnader kan göras med allmänna kommunikationer eller inte kan göras utan ledsagare,
2. Ändamålet med resan är rekreation eller fritidsverksamhet eller någon annan enskild angelägenhet,
3. Resan görs inom Sverige från en kommun till en annan kommun,
4. Resan görs med taxi, ett för ändamålet särskilt anpassat fordon eller med allmänna kommunikationer tillsammans med ledsagare, och
5. Resan inte av någon annan anledning bekostas av det allmänna.

Lagens formulering innebär, att kraven för tillstånd till riksfärdtjänst är högre än för färdtjänst. Lagen anger ingen skyldighet för kommunen att anordna transporten. Resan ska inte kunna göras till normala kostnader.

För beviljande av tillstånd till riksfärdtjänst gäller i Strömstads kommun:

- Tillstånd till riksfärdtjänst kan meddelas personer som till följd av stort och varaktigt funktionshinder måste resa på ett särskilt kostsamt sätt.
- Funktionshindret skall förväntas bestå i minst 6 månader för att betraktas som varaktigt.
- Den sökande ska vara folkbokförd i kommunen.
- Barnkonventionen (Lag 1 januari 2020) beskriver i artikel 23.1 att *”ett barn som med psykisk eller fysisk funktionsnedsättning bör åtnjuta ett fullvärdigt och anständigt liv under förhållanden som säkerställer värdighet, främjar tilltron till den egna förmågan och möjliggör barnets aktiva deltagande i samhällslivet”*

Utgångspunkten vid bedömning av barns behov av riksfärdtjänst skall utgångspunkten vid bedömning vara funktionsnedsättningens begränsningar i jämförelse med icke funktionsnedsatta barns utvecklings- och mognadsnivå.

3.3 Ledsagare

Enligt lag om riksfärdtjänst, 6§, framkommer: *Om den som söker tillstånd till riksfärdtjänst behöver ledsagare under resan, ska tillståndet gälla även ledsagare.*

Avgift får inte tas ut för ledsagare som behövs för att genomföra resan. Att kommunen har beviljat tillstånd med ledsagare innebär enligt lagen ingen skyldighet för kommunen att anskaffa ledsagare. Behovet av ledsagare ska vara knutet till själva resan och inte behov vid resmålet.

För beviljad ledsagare gäller följande i Strömstads kommun:

- Ledsagare är en person som inte reser av eget intresse utan måste medfölja för att kunna stödja riksfärdtjänstresenären för att denne ska kunna genomföra resan.
- Ledsagare beviljas den resenär som behöver mer hjälp än trafikföretagets personal kan ge.
- Om en tillståndshavare inte kan genomföra en resa med ledsagare och med stöd av trafikföretaget, kan tillstånd till ytterligare ledsagare beviljas.

- Att trafikföretaget inte uppfyller sina åtaganden är inte grund för att bevilja ledsagare.
- Ledsagare ska stiga på och av vid samma plats som riksfärdtjänstresenären.
- Ledsagare reser gratis.
- Ledsagaren ska kunna tillgodose den riksfärdtjänstberättigades hjälpbehov.
- Vid resa med personbil och specialfordon beviljas ledsagare endast vid behov av kvalificerat stöd under resan. Det ska vara hjälp av sådan karaktär att det inte är möjligt eller rimligt att chauffören kan bistå i dessa situationer.

3.4 Medresenär

Detta begrepp finns inte omnämnt i lagen men tillämpas av flertalet kommuner.

Följande gäller för medresenär vid riksfärdtjänstresor i Strömstads kommun:

- Medresenär är en person som reser samma sträcka som riksfärdtjänstresenären
- Medresenär skall stiga på och av på samma plats som riksfärdtjänstresenären.
- Den som inte beviljas ledsagare har rätt att medföra en medresenär utan särskild prövning.
- Efter individuell prövning kan riksfärdtjänstresenär medges rätt till fler än en medresenär. Exempel är om resenären har minderårig barn eller om minderårig resenär har syskon eller föräldrar som behöver resa med, men även andra situationer som kan bedömas skäliga.
- Resenär som är beviljad ledsagare kan till följd av individuella skäl även beviljas medresenär. Grund för detta är samma som för rätten att medföra flera medresenärer i färdtjänst.
- Antalet medresenärer kan aldrig bli större än att sällskapet ryms i det anvisade fordonet. Om plats finns i fordonet får flera medresenärer medfölja utan särskild prövning.
- Medresenär betalar resans verkliga kostnad enligt gällande taxa.

3.5 Trafikutbud

Enligt lag om riksfärdtjänst, 7§, framkommer: *Tillstånd till riksfärdtjänst får förenas med föreskrifter om färdtjänst.*

Med färdmedel menas vilket färdstätt som får användas men också regler för samåkning. Det är alltid funktionshindret som styr vilket färdstätt som erbjuds, när beslut om riksfärdtjänst fattas.

I Strömstads kommun gäller följande:

- I första hand beviljas resa med allmänna kommunikationer med ledsagare.
- I andra hand beviljas resa med allmänna kommunikationer i kombination med resa med personbil eller specialfordon. Denna resform beviljas förutsatt att det medför att resan annars blir särskilt kostsam.
- I tredje hand beviljas resa med allmänna kommunikationer i kombination med personbil eller specialfordon tillsammans med ledsagare
- I sista hand beviljas resa med personbil eller specialfordon med eller utan ledsagare.
- Resan ska genomföras på billigaste sätt, vilket innebär att rangordningen ovan i enstaka fall kan frångås.
- Tillstånd till dyrare färdstätt än allmänna kommunikationer medges inte endast med motivering att ledsagare saknas för resan, att biljett inte finns att tillgå vid önskad avresetid eller att man inte litar på att trafikföretaget uppfyller sitt åtagande om stöd.
- Resor med personbil och specialfordon skall samordnas.
- Resor med allmänna kommunikationer ska genomföras på billigast möjliga avgångstid.
- Önskad avresetid kan förskjutas inom samma dag.
- Uppehåll under resan medges inte.
- Det åvilar resenären att själv anordna med ledsagare, när tillstånd till sådan är beviljad.

Om riksfärdtjänst har beviljats för resa med allmänna kommunikationer så bokar och betalar den enskilde själv resan. Strömstads kommun betalar ut ersättning i efterhand mot uppvisande av kvitto samt biljett. Biljett som inte har använts ersätts inte.

3.6 Ansökan, utredning och beslut

I lag om riksfärdtjänst, 10-13§§, behandlas frågor kring handläggning utifrån Förvaltningslagen.

Handläggningen av riksfärdtjänst följer de regler som anges i Förvaltningslagen. Personalen har att följa bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen.

Vid ansökan, utredning och beslut gäller följande i Strömstads kommun:

- Vid ansökan om riksfärdtjänst ska ansökan inkomma i god tid till färdtjänsthandläggaren, i normalfallet senast 3 veckor innan önskad avresa.
- I samband med storhelger ska ansökan vara inkommen tidigare än 4 veckor före önskad avresa för att säkerställa resan.
- Ansökan om riksfärdtjänst ska snabbbehandlas om resan är av akut karaktär och om resbehovet inte har kunnat förutses, till exempel i samband med begravning eller nära anhörigs sjukdom.
- Beslut om riksfärdtjänst kan överklagas till förvaltningsdomstol.

3.7 Antal resor

Tillstånd till riksfärdtjänst meddelas i normalfallet för en resa i taget. En resa är lika med en resa tur och retur.

Riksfärdtjänst kan meddelas för återkommande resor till ett speciellt resmål eller inom ett speciellt reseområde. Tillstånd för återkommande resor gäller för en viss tid och för ett visst antal resor. Tillstånd för återkommande resor medges för högst 2 år.

3.8 Avgifter

Enligt lag om riksfärdtjänst, 8§, framkommer: *Vid resa med riksfärdtjänst ska tillståndshavaren betala en avgift (egenavgift) som motsvarar normala reskostnader med allmänna färdmedel. Regeringen meddelar närmare föreskrifter om dessa avgifter.*

Regeringen meddelar föreskrifter om dessa avgifter via Förordningen om egenavgifter vid resor med riksfärdtjänst (Förordning 1997:782). Vid resa med allmänna kommunikationer betalar medresenär den faktiska kostnaden för biljetten samt i förekommande fall en bokningsavgift. Avgiften är baserad på hela resan inklusive anslutningsresor. Vid resa med

personbil eller specialfordon betalar medresenär utifrån förordningens regler med undantaget att medresenär över 18 år betalar full egenavgift. Ledsagarens egenavgift ersätts enligt lag om riksfärdtjänst av kommunen.

3.9 Kostnader för transport av hjälpmedel

Om kostnader uppkommer för transport av hjälpmedel, till exempel om en elrullstol måste transporteras separat med tåg eller dylikt samtidigt som resenären reser med flyg, ersätts dessa kostnader av kommunen.

3.10 Riksfärdtjänstens servicenivå

Tillstånd till riksfärdtjänst med allmänna kommunikationer innebär att service ges i enlighet med respektive transportbolags service till resenärer med funktionshinder.

Tillstånd till riksfärdtjänst med personbil och specialfordon innebär alltid att resenären kan få följande service:

- Hjälpin i och ut ur fordon.
- Hjälpm med hjälpmedel enligt hjälpmedelsförteckningen och bagage in i och ut ur fordon.
- Hjälpm med säkerhetsbälte.

Resenär kan ha med två resväskor samt hjälpmedel enligt hjälpmedelsförteckningen.

På resenärens begäran ges även följande service vid resa med taxi och specialfordon:

- Hjälpm till och från port eller dörr, ledsagning, bagage och hjälpmedel.
- Stöd vid förflyttning till och från bostad och besöksplats.
- Om tillståndet omfattar ledsagare ska det stöd och den hjälp som resenären behöver ombesörjas via medföljande ledsagare. Detsamma gäller om vuxen medresenär medföljer.